

Dobře usušit ...

Pes touží po fenečkách a obcházíme i daleká místa, kde Soví budka. A v ní čekala skoro neviditelná na hnědé desce hnědá miniknižka, evidentně hodně letitá. Vytlačený vzor na zlatavém podkladu by potěšil naše partnery z TARS, moc zdravím, Winifred! Bodlák.

Nad bodlákem JEDLIČKA – ZEJBRLÍK, pod LÉČIVÉ ROSTLINY. Už se někdo z vás zorientoval a podíval k vlastní knihovně?

Já za chůze listuju, usmívám se, marně hledám rok vydání, ale vzadu je seznam použité literatury a „nejnovější kniha“ je z roku 1935. Až tak? No ale zjištěná realita je mladší – válečný rok, 1943¹.

Ale zpět k chvilčkám nálezů. Pes Toby nechává volnější tempo, já otvírám předposlední dvojstranu 218-219 (pak už jen nerozříznutý seznam kapitol a tím máte povědomí o rozsahu) a skoro dojatě čtu **Seznam léčivých rostlin, které se sbírají prostřednictvím školní mládeže** a vzpomínám.

Nejdřív na otce – pana řídícího malotřídky o 5 třídách a někdy méně dětí než 5 celkem. Byt jsme měli na druhou stranu a já chodívala do třídy dřív, než jsem měla úřední rok.

A už za sebe, školou povinná ve větší škole, vidím třídu s zavěšenými obrazy pionýrů a sebe, jak se dívám na svoji hromádku nasušené hluchavky bílé. A vidím, jak jsem s maminkou obcházela místa a sbírala bílé květy a občas ochutnala sladkou šťávu.

Tak, hluchavka v seznamu není. Pročítám. Proč Löwezahn jediný nemá české jméno? Přece musí být pro *Taraxacum officinale* Weber², jak uvedeno vedle.

Ale je tam Lípa velkolistá, Winterlinde i Sommerlinde. Moje první peníze z brigády - vydělané v roce, kdy jsem ještě nesměla být zaměstnaná ani na pár hodin brigády. Smutná, uplakaná. Maminka vyřešila – popadla mne, kola, směr – lípy. Dnes už promlčeno, že se i lámalo. A doma dlouho pečlivé ulamování květů, pak na půdu na noviny rozprostřít a převracet. A pak velký pytel, plný, úžas, jak lehoučkový, poštou do sběrný léčivých rostlin ve Strážnici. A za pár dnů ocenění – nepamatuju, snad 120 korun, velká suma na tu dobu. Opět úžas, šťastný. Další rok už brigáda jinde.

Ale než přejdu na další sběry na loukách tam u nás – na úpatí Bílých Karpat, tak zpět ke knížečce, kterou by Vlastovky určitě neváhalo zabalit do krabice k ložnímu deníku.

1 Podle katalogu Národní knihovny tahle knížka vyšla dokonce třikrát: 1941, 1943 a 1944

2 Jde o pampelišku smetánku. Další poučení najdete na [Pampelišky smetánky – Wikipedie](#)

S bratránky to bylo volně, s rodiči a staršími bratry spoustu let chození na maliny do hlubokých lesů pod Javořinou, do hor – jak se lesům říkalo. Po cestách rozrývaných koňmi, co svázeli vytěžené dřevo. Lesy plné lepavého vlhka, „divného“ hmyzu, zvláštních vůní, zraňujících šlahounů a padlých stromů obrůstajících mechem (a při četbě Olbrachta vždy na ně vzpomněla).

V tomto kraji kopců na kopcích a roklí v roklích, kde se v tlejícím soumraku pralesů rodí prameny a umírají prastaré javory, jsou dosud začarovaná místa, odkud se ještě nikdo nikdy nedostal, ani jelen, ani medvěd, ani člověk. Pruhy ranních mlh, ploužící se namáhavě po korunách smrků vzhůru do hor... a oblaka proplouvající nad úžlabinami...

Ivan Olbracht, Nikola Šuhaj loupežník, Čs. Spisovatel 1963, kapitola I.

Konvičky na maliny bezedné, hodiny nekonečné, večery vařené marmelády – horko, sladko, zářící skleničky na policích ve sklepě.

A dospělá léta, kdy jsme na Moravě sbírali desítky rostlinek, sušili, míchali čaje, nejen na podporu často nemocného syna – průdušky a podobně, znáte to u dětí. Směsi jsme dávali i rodině a přátelům, dlouhá léta opravdu vařili.

A naskočí cesty do Rumunska, kde jsme z mnohých v horách vařili čaj.

Pozděj už to bylo jen několik málo druhů a jen tady na Tanvaldsku. Lípa, černý bez, jitrocel, kontryhel, podběl, který byl měl být podle názvu bílý a je žlutý.

No a tyto dny už zas odvážné sněženky a bledule i další, nejen bílé květy, prorážejí v trávě a brzo začnou větvičky zelenět a přestaneme vidět do dálky a v trávě se objeví hodně známých lístečků.

I léčivých. Ale už je použiju jen na připevnění na vajíčko a ponoření do vařící vody s přírodní barvou – slupky z cibule, červená řepa a další.

Vítej jaro.

Mikina

Poznámka redakce:

O autorech se moc zjistit nepodařilo. Jen to, že „Léčivé rostliny“ nebyly jejich jediným společným dílem. Další byl „Atlas hub jedlých a jim podobných jedovatých“ (1942, 1943 a 1944), „Druhý atlas hub jedlých a jim podobných jedovatých“ (1945) a konečně „Lesní plody, jejich sběr a využití“ (1944). V té poslední by měly být i recepty, kterými přispěla populární autorka kuchařek, Marie Janků – Sandtnerová.

